

професійного іміджу педагога є його привабливість за рахунок, насамперед, професіоналізму. Відтак, у межах семінарсько-практичних занять із педагогічного циклу навчальних дисциплін опрацьовувалися фахово значущі уміння студентів, зокрема, умінь у кожній дитині вбачати її самоцінність – через сукупність тематичних вправ (типу «Струмочок позитиву», «Кулька комплементів», «Скринька доброти» тощо).

Отже, формування у студентів позитивного особистісно-професійного іміджу доречно розцінювати не як самоціль, а як передумову успішного розв'язання проблем інклюзивної освіти через впливовість такого іміджу педагога на розвиток особистісно-цінних якостей учнів. Перспективи подальшого наукового пошуку ми пов'язуємо із узагальненням конструктивного досвіду у вище окресленій площині, що склався у зарубіжних вищих школах.

1. Божинський В. Інклюзивно-ресурсний центр: шляхи утворення / В. Божинський // практика управління закладом освіти. – 2017. – № 11. – С. 48-51.
2. Довга Т. Я. Імідж сучасного вчителя : навчально-методичний посібник / Т. Я. Довга. – Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Система», 2014. – 144 с.
3. Калюжный А. А. Психология формирования имиджа учителя / А. А. Калюжный. – М. : Владос, 2004. – 224 с.
4. Родименко, І. М. Інклюзивне навчання: ретроспективний екскурс та аналітичні висновки для впровадження в Україні / І. М. Родименко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 4. – С. 17-26.

ГУМАНІСТИЧНІ ІДЕЇ ІНКЛЮЗІЇ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ

Ярослав Кічук

д.пед.н., професор

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Як відомо, сучасна наукова спільнота є єдиною у визнанні інклюзії в якості стратегії міжнародного законодавства. Генеза такого ракурсу пов'язана із засадничими документами ООН, де чітко окреслено: увесь комплекс питань, пов'язаний із інвалідністю, не варто зводити до реабілітаційних заходів та соціального забезпечення – йдеться про рівність прав «всіх людей без винятку». Більш розгорнуто означене положення представлено у Конвенції ООН про права дитини, що трактується як «... право на увагу та серйозне ставлення», бо неповносправна у будь-якому аспекті розвитку дитина «має право на особливий догляд, освіту, допомогу в тому, аби мати повноцінне і гідне життя в умовах, що забезпечують максимальну «самостійність і соціальну інтеграцію» [5, с. 47]. Якщо йдеться про право на освіту, то основою освітньої політики визнано такий вектор

дій: «школа для всіх», де головним принципом є принцип «включення». Учені називають базовими поняттями у міжнародних правових документах, зокрема, такі: «інклюзія» (включення), що характеризує більш глибокі процеси, які відбуваються в суспільстві (А. Конопльова, Т. Лещинська); «інтеграція» (цілий), що має «зустрічний рух», з одного боку самої дитини з особливими освітніми потребами в напрямку спільного навчання із пересічними однолітками, а, з іншого – максимальне наближення умов життєдіяльності такої дитини з її найменшими обмеженнями (І. Мамайчук, Л. Шипіцина); «мейнстримінг» (загальний потік) – зміст цього поняття репрезентує ідею ущільнення соціальних контактів дітей, які мають особливі освітні потреби, із їхніми однолітками, використовуючи ресурси дозвілля, позаурочних форм спільної діяльності [4, с. 17].

Відповідно до визначення ЮНЕСКО, інклюзивне навчання містить акцент на «відповідь» щодо специфічних і різноманітних освітніх потреб категоріальної дитини, створення для неї доступного освітнього простору. Для вітчизняної освітньої сфери нині є ще один базовий документ – концепція «Нова українська школа». Вже оприлюднено позитивну тенденцію щодо створення інклюзивних класів, кількості асистентів учителів, уведених до штатних розписів; зацікавлено обговорюються проблемні питання архітектури навчальних закладів; ведуться активні дискусії щодо непристосованості інфраструктур у переважній більшості областей України. Конституційні вимоги до вітчизняної освіти, закон України «Про освіту» (2017 р.) актуалізують інноваційну діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу. Впритул аналізується науковцями і конструктивний зарубіжний досвід [1].

Натомість правозастосовна проблематика щодо вищезокресленого ще й досі перебуває на етапі постановки певних локальних проблем. З-поміж них, на наш погляд, набуває ключового значення особистісно-професійна компетентність у вищезазначеному колі питань суддівського корпусу. У цьому зв'язку вже зроблено рішучий крок щодо вдосконалення суддівської освіти – діє закон України «Про судоустрій і статус суддів», втілюється концепція національних стандартів суддівської освіти та Стратегія розвитку Національної школи суддів України на 2016-2020 рр. та ін.

З огляду ж на багатоаспектність проблематики інклюзії та її стратегічну роль щодо міжнародного законодавства, загострюється актуальність і значущість розуміння суддями суто соціального контексту справ, передусім тих, що безпосередньо або опосередковано стосується життєдіяльності вразливих груп дитячого населення – дітей з особливими освітніми потребами. В цьому відношенні важко переоцінити не лише суто професійний рівень судді, а й сформованість у нього таких чеснот, як відповідальність, доброчесність, здатність

забезпечити кожному права на справедливий судовий розгляд, практичну особисту готовність керуватися принципами суддівської етики.

У спеціальній літературі досить широко висвітлена важливість світоглядно-філософських засад у контексті герменевтичної природи судочинства (О. Бондаренко, Е. Каптаєва, М. Оніщук, Л. Радухівська, А. Токарська, Д. Фіолевський). У центрі дослідницької уваги перебувають підходи щодо реалізації різних аспектів Концепції національних стандартів суддівської освіти (2014 р.), а саме: підвищення якості суддівської освіти, де базового значення надано суддівським навичкам; оптимізації змісту освіти (зокрема, виробленню технологій формування у майбутніх суддів відповідального ставлення – розуміння суспільства та його потреб, недопущення дискримінації за різними ознаками); застосування інтерактивних форм викладання для цільової аудиторії Національної школи суддів України стандартизованих програм підготовки та ін.

У вищезазначеному аспекті вітчизняними науковцями (зокрема, А. Колупасєвою) переконливо доведений гуманістичний імператив інклюзії (як інновації для українського соціуму, тобто тієї, що не допускає вибору, а має іманентно властивий «олюднений» погляд на особистість з особливими освітніми потребами).

Оскільки ж гуманістичний зміст ідеї інклюзії вимагає від професійних суддів психолого-педагогічних знань, то особливий інтерес становлять напрацювання дослідників щодо методичного спрямування тренінгу «Професійно-психологічна підготовка суддів» [6], інтерактивних методів навчання у підготовці суддів [7], окремих аспектів деяких психолого-педагогічних проблем юриспруденції (І. Василенко, О. Денщик, Д. МаккавліДебора, О. Пометун, Г. Яворська та ін.).

Чи ненайфундаментальною є проблематика психолого-педагогічної підготовки суддів у системі суддівської

освіти України і Канади представлено у науковому доробку Л. Зуєвої. У її наукових працях міститься цікавий не лише теоретичний, а й практико-орієнтовний, експериментально виверений матеріал, який (у вимірах контекстності із системою суддівської освіти Канади) слугує важливим, як нам видається, доповненням існуючим науковим уявленням про цілісну синергетичну модель психолого-педагогічної підготовки професійних суддів [3]. Враховуючи своєрідність інклюзії, значний практичний інтерес становить апробований науковцем психолого-педагогічний супровід підготовки професійних суддів у системі суддівської освіти. Зокрема трактування науковцем феномену «добročесність» за критеріями духовно-моральної дорослості («я сприяю духовному піднесенню іншого»), зосередження на самості «емоційного я» (свідома самоорганізація на основі «я прагну»), добростверджувальне життя («я живу цінностями добра на рівні самосвідомості»), соціально-вчинковий

контекст («природне призначення людини – бути духовною»). Тобто йдеться про доцільність вибудовування системи суддівської освіти на ґрунті системного, людиноцентричного, аксіологічного та акмеологічного підходів.

Вивчення і аналіз доступних наукових джерел дозволяє зауважити, що перспективи розширення наукових уявлень (щодо аспекту окресленої проблеми, яка виступала предметом нашої дослідницької уваги) вбачається у комплексному теоретичному моделюванні процесу підготовки професійних суддів, які набуватимуть конкурентоздатності у відтворенні у фаховій діяльності гуманістичних ідей інклюзії. У такий спосіб – з урахуванням наукових засад (що, як відомо, спроможні реалізувати «конструктивно-технічну та прогностично-перебудовчу» функції науки) – створюється можливість «заглянути вперед» відносно інклюзії як стратегії міжнародного і вітчизняного законодавства.

1. Бутова В. Роль учителя у забезпеченні якості шкільної освіти Фінляндії / В. Бутова // Вища школа. – 2017. – №2. – С. 101-107.
2. Зуєва Л. Є. Дослідження теоретичних засад психолого-педагогічної підготовки професійних суддів у системі суддівської освіти / Л. Є. Зуєва // ScienceRise: Pedagogical Education. – 2017. - №1. – С. 33-36.
3. Зуєва Л. Є. Психолого-педагогічна підготовка професійних суддів у системі суддівської освіти України і Канади: Монографія. / Л. Є. Зуєва. – Одеса: Бондаренко М.О., 2017. – 518 с.
4. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. / А. А. Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
5. Проблемы детской инвалидности в переходной период в странах СНГ и Балтии. – Детский фонд организации объединенных наций (ЮНИСЕФ), 2005. – 70 с.
6. Савченко Г. В. Навчально-методичний посібник з організації та проведення тренінгу «Професійно-психологічна підготовка суддів» / Г. В. Савченко. – К.: ТОВ «Горизонт», 2016. – 104 с.
7. Фулей Т. І. Інтерактивні методи навчання у підготовці суддів. / Т. І. Фулей – К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2017. – 156 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

*Ганна Константинова,
магістрантка педагогічного факультету
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

Однією з умов ефективної реалізації інклюзивної освіти в галузі дошкільного

ступеня освіти, що дозволяє правильно і компетентно вирішувати завдання,